

Bijlage VWO
2010

tijdvak 1

maatschappijwetenschappen

tevens oud programma

maatschappijleer

Bronnenboekje

Opgave 1 Sensatie in het Nederlandse televisienieuws

tekst 1

Koos Nuijten promoveert op een onderzoek naar sensatie in het Nederlandse televisienieuws.

- Sinds Koos Nuijten (30) maandag terugkwam op zijn werk heeft de telefoon niet stilgestaan. Ze wisten hem allemaal te vinden: *de Volkskrant*,
5 *Trouw*, *De Gelderlander*, *NRC Handelsblad*, het *NOS Journaal*, *SBS Nieuws*, *RTL Nieuws*, “en ik weet niet eens meer in welke radio-uitzending ik nou zat”.
(...)
- 10 Zijn onderzoek naar televisienieuws beslaat de periode tussen 1980 en 2004. Een periode waarin het televisielandschap – in de woorden van Nuijten – een ‘commerciële revolutie’ door-
15 maakte. Als je in 1987 de televisie aanzette, had je de keuze uit twee Nederlandse zenders: Nederland 1 en Nederland 2. Twee jaar later kwam de eerste commerciële zender, RTL
20 Véronique (later RTL 4). In 2004 kende Nederland al tien zenders die zich richtten op de Nederlandse markt, waarvan zeven commerciële zenders. Die ontwikkeling is van meet af aan
25 met grote zorg gadeslagen. “Ik heb de nieuwsberichten over televisienieuws van de afgelopen zeven jaar uitgeknipt en daaruit spreekt een algemeen onbehagen over het
30 nieuws”, zegt Nuijten. NOS-voorzitter Van der Louw waarschuwt in 1995 dat steeds sterker commercieel gestuurde programmering leidt tot sensatiezucht, het in gevaar komen van een
35 onafhankelijke journalistieke aanpak en een oppervlakkige human-interest benadering. (...)
- Maar niemand neemt de proef op de som. Dat heeft Nuijten met zijn onder-
40 zoek wel gedaan. Hij heeft gekeken of het nou echt zo is dat het televisienieuws sensationeler is geworden en als dat zo is, of dat komt door de
45 toegenomen concurrentie. Hij stelde zestien kenmerken op van sensatie en keek of die kenmerken bij kijkers de verwachte sensatie opriepen. En hij dook de archieven van de omroepen
in. (...)
- 50 Nuijten analyseerde een kleine 3400 nieuwsitems van acht nieuwsrubrieken, waaronder het *NOS Journaal*,
RTL Nieuws, *SBS Hart van Nederland*, *RTL 5 in het land* en *RTL Editie NL*.
55 “Ik had Ed van Westerloo (voormalig hoofdredacteur van het *NOS Journaal*, red.) aan de telefoon en hij zei: ‘Wat kun je nou zeggen op basis van 3373
60 items? Wij hebben er heel veel meer gemaakt.’ En dat is natuurlijk ook zo. Ik heb steekproeven genomen”, vertelt Nuijten. “Verspreid over 25 jaar
hebben we dertien keer een hele week aan nieuwsitems geanalyseerd. Ik
65 meen dat we op basis daarvan een goede indruk hebben van de inhoud van het nieuws.”
- In de Thomas van Aquinostraat richtte Nuijten een kijkruimte in. Van tevoren
70 getrainde derdejaars communicatiestudenten turfden daar per item welke beelden, geluiden, emoties en camera-technieken passeerden. Monniken-
werk.
- 75 Maar de conclusie was duidelijk: het televisienieuws is inderdaad sensationeler geworden en dat hangt samen met de toegenomen concurrentie
tussen zenders. Commerciële nieuws-
80 zenders hebben nieuws dat op een

aantal kenmerken sensationeler is dan het aanbod van het *NOS Journaal*. Maar ook het *NOS Journaal* is de afgelopen jaren sensationeler ge-
85 worden. Wat betreft sensationele onderwerpen doet het niet onder voor het *RTL 4 Nieuws*. In de jaren tachtig had het *NOS Journaal* nog geen concurrentie en hoefde het minder
90 rekening te houden met de behoeften van kijkers. Nu doet het dat wel. De communicatiestudenten turfden onder meer ongelukken, rampen, branden, criminaliteit, seks en terrorisme. (...)
95 Op het nieuws zien we verder meer sirenes, schreeuwende, huilende of zingende mensen. (...)
Televisiemakers zetten hun camera-techniek vaker in om kijkers te prikkel-
100 len. Zo zijn er meer close-ups en is het aantal shots per item toegenomen. Close-ups trekken de aandacht van de kijker. (...)
SBS Hart van Nederland scoort van de
105 acht onderzochte nieuwsprogramma's het hoogst wat sensatie betreft. Het programma is op negen kenmerken sensationeler dan items uit het *NOS Journaal*. In de RTL-items komen meer
110 emoties voor, zijn meer close-ups en wordt meer geknipt. Ook is het RTL-nieuws vaker toegesneden op personen. Dat laatste is dé truc om abstracte onderwerpen een menselijk
115 gezicht te geven.

Sensatie kan ervoor zorgen dat de kern van de informatie beter overkomt. Dat is de positieve kant van sensatie. Neem het item over het vijfjarige
120 jongetje dat in een garage in het Noord-Franse Roubaix werd gevonden, ontvoerd door een pedofiel die net op vrije voeten was. In de journaaluitzending werd het nieuws
125 over de kleuter gevolgd door een shot waarin president Sarkozy een nieuwe maatregel afkondigt om pedofielen langer vast te houden. "Dit is een schoolvoorbeeld van waar ik het over
130 heb. Het persoonlijke verhaal over dat jongetje trekt meteen de aandacht van de kijker. Terwijl dat jongetje een week later al helemaal niet meer belangrijk is voor de gemiddelde Fransman. Maar
135 als ze alleen Sarkozy met zijn maatregel in beeld hadden gebracht was het item de kijker waarschijnlijk helemaal niet bijgebleven. Het eerste deel van het item functioneert dus als
140 bruggetje om die taaiere informatie te onthouden. Als het inderdaad zo werkt, zeg ik: hoera sensatie!"
Aan de andere kant: sensatie kan er ook voor zorgen dat kijkers hun aandacht richten op een deel van de boodschap, waardoor de kern van het verhaal niet of niet juist overkomt. (...)
145 Je moet sensatie verstandig gebruiken, adviseert Nuijten.

bron: naar Martine Zuidweg, Vox, jaargang 8, nr. 2, 6 september 2007

Opgave 2 De kredietcrisis

tekst 2

Financiële crisis

In maart 2007 begint de huizenmarkt in de Verenigde Staten in te storten. Een groot aantal huizenkopers kan zijn hypotheek niet meer betalen waardoor er onrust ontstaat op de Amerikaanse markt. Wanneer twee grote Amerikaanse hypotheekbanken door wanbetalingen van hun klanten op het randje van een faillissement staan, begint men te spreken van een kredietcrisis.

(...)

Invloed op de wereld

Aanvankelijk denken Europese leiders dat de onrust die veroorzaakt is door het instorten van de Amerikaanse huizenmarkt weinig invloed zal hebben op de economische groei in de Europese Unie. Helaas blijkt deze verwachting niet uit te komen. Doordat de internationale markten sterk met elkaar verbonden zijn, verslechtert het economische klimaat in de eurozone wel degelijk door de kredietcrisis en het wordt moeilijker om daar met het rentebeleid verandering in te brengen. Het ingrijpen van de Europees Centrale Bank met honderden miljarden euro's om de boel tot bedaren te brengen heeft weinig effect. De paniek op de Europese markten neemt alleen maar toe. In november 2008 is er voor het eerst sprake van recessie in de eurozone.

In september 2008 beleven de beurzen op Wall Street de sterkste daling op één dag sinds de aanslagen van 11 september 2001, nadat de Amerikaanse bank Lehman Brothers uitstel van betaling heeft moeten aanvragen. Er wordt gesproken van een 'vrije val'

of 'meltdown'. Ook elders in de wereld kelderen de beurskoersen.

(...)

Aanpak financiële crisis

Zowel in de Verenigde Staten als in Europa tonen de overheden een toegenomen betrokkenheid bij de kredietcrisis. De Amerikaanse overheid neemt de verlieslijdende hypotheekbanken Freddie Mac en Fannie Mae over. Het is een van de grootste reddingsacties van de Amerikaanse overheid ooit. Daarnaast komt zij met een reddingsplan voor de Amerikaanse financiële sector van 700 miljard dollar. (...)

In oktober 2008 bereiken de Europese ministers van Financiën van de eurolanden een principeakkoord over het instellen van een garantie op spaartegoeden in de EU voor een bedrag van minstens 50.000 euro. Nederland heeft de garantie op spaargeld zelfs tot 100.000 euro verhoogd. Dit alles om te voorkomen dat mensen massaal hun geld opnemen. Eerder zijn in Ierland en Duitsland al maatregelen van deze strekking genomen. Ook tonen de regeringsleiders zich bereid over te gaan tot liquiditeitssteun via de centrale banken.

Zelfs 'gezonde' banken hebben onder de crisis te leiden. Nadat Fortis en ABN-Amro feitelijk genationaliseerd zijn, ontvangt ING een kapitaalinjectie van 10 miljard van de Nederlandse overheid.

(...)

De vijftien landen van de eurozone hebben op 12 oktober afgesproken om garant te staan voor leningen tussen banken. Een vlot kredietverkeer tussen banken zou de financiële sector

moeten versterken. De maatregel is onderdeel van een totaalpakket dat de Europese burger vertrouwen in de economie moet geven. Bij dit pakket
85 aan maatregelen past ook de topontmoeting van de twintig machtigste industrielanden (G20) die op 15 november in Washington plaatsvond. Om in de toekomst een nieuwe
90 financiële crisis te voorkomen heeft de EU een lijst van wensen opgesteld die bij deze top is ingebracht. Zo wil de EU

dat de rol van het IMF wordt gemoderiseerd en dat het IMF een versterkte centrale rol krijgt in het internationale financiële systeem. (...)
95 In april 2009 zal de G20 opnieuw bij elkaar komen. Dominique Strauss-Kahn, hoofd van het IMF, heeft al laten weten dat het IMF binnen zes maanden
100 80 miljard euro extra nodig heeft vanwege de vele aanvragen door lidstaten uit het fonds.

bron: naar Ieke van den Burg, www.europa-nu (geraadpleegd op 2 januari 2009)

De site www.europa-nu.nl is een initiatief van Het Europees Parlement Bureau Nederland in Den Haag en het Parlementair Documentatie Centrum van de Universiteit Leiden. Doel is de burger in staat te stellen een onafhankelijk oordeel te vormen over hoe de Europese Unie invloed heeft op ons leven. De tekst van Ieke van den Burg is afkomstig van deze site.

Opgave 3 Gevolg van de kredietcrisis: toetreding IJsland tot de Europese Unie

tekst 3

EU zet vaart achter toetreding IJsland

Van onze correspondent Marc Peeperkorn

BRUSSEL - Onderhandelingen sneller dan die met Turkije en Macedonië.

De Europese Unie maakt haast met
5 het verzoek van IJsland om toe te treden tot de Unie. Een eerste rapport of het eiland geschikt is als EU-lid, is naar verwachting eind dit jaar al klaar. Nederland blokkeert deze stap niet,
10 ondanks een conflict met Reykjavik over de terugbetalingen van spaartegoeden bij de failliete IJslandse bank Icesave.

Een goede afhandeling van de
15 Icesave-kwestie is wel een harde voorwaarde voor IJsland om uiteindelijk EU-lid te worden. Nederland drong daar maandag tijdens een bijeenkomst van de Europese ministers van
20 Buitenlandse Zaken op aan. Hoewel IJsland niet wordt voorgetrokken zal het de onderhandelingen met Brussel waarschijnlijk sneller afronden dan
25 Turkije en Macedonië, landen die eerder de status van kandidaat-lid verwierven.

IJsland weigerde decennialang zich
aan te sluiten bij de EU. De economische crisis die het eiland hard
30 raakte, heeft hier verandering in gebracht. Begin deze maand stemde

een nipte meerderheid in het IJslandse parlement voor toetreding tot de EU.

De EU-landen besloten maandag het
35 verzoek in behandeling te nemen. De Europese Commissie, het dagelijks bestuur van de EU, moet nu een rapport opstellen in hoeverre het land bij de Unie past. Normaliter duurt dat al snel een jaar, voor IJsland rekenen diplomaten op een paar maanden.
(...)

Op basis van het Commissierapport
45 beslissen de EU-landen al dan niet de onderhandelingen met Reykjavik te openen. Moeilijke punten zijn de toegang van Europese vissers tot de rijke IJslandse visgronden en de walvisjacht die de eilandbewoners niet willen opgeven. De onderhandelingen zullen
50 zeker twee jaar duren, waardoor IJsland op zijn vroegst in 2012 of 2013 toetreedt tot de EU.

EU-voorzitter Zweden waarschuwde
dat Reykjavik geen voorkeurs-
55 behandeling krijgt. De toetsing aan de EU-criteria zal serieus gebeuren. Volgens Rehn is "de weg die IJsland moet afleggen misschien korter, maar niet per se makkelijker" dan voor
60 andere landen.

bron: naar www.volkskrant.nl/buitenland, gepubliceerd op 28 juli 2009

Opgave 4 Politieke besluitvorming: de waarde van opiniepeilingen

tekst 4

Strategisch kiezen

Hiermee is echter allerm minst gezegd dat peilingen géén invloed zouden hebben op wat mensen stemmen. Die invloed is er wel degelijk. Alleen
5 verloopt die stemming niet op de (...) wijze die bij bandwagon- en underdog-effecten¹⁾ wordt verondersteld, maar via een beredeneerde, verstandelijke keuze. Nader bepaald: via strategisch
10 kiezen. Hiervan is sprake als mensen niet stemmen op de partij die inhoudelijk het dichtst bij hun voorkeur ligt, maar op een andere partij, vanuit de calculatie dat zo de kans wordt
15 vergroot op de regeringscoalitie of de premier die zij prefereren. Het is dus de machtsvraag die de doorslag geeft. Strategische kiezers denken dat de vraag welk beleid we de komende vier
20 jaar krijgen, meer afhangt van wie er gaat regeren dan van de exacte samenstelling van het parlement (en daarin zouden ze best eens gelijk kunnen hebben.)
25 De politicologen Joop van Holsteyn en Galen Irwin deden de afgelopen jaren onderzoek naar het fenomeen. Zij schatten het aantal potentiële strategische stemmers op ongeveer
30 een kwart van het electoraat. Of deze mensen ook daadwerkelijk besluiten tot een strategische stem, hangt af van de omstandigheden. De kans hierop is groter als het erom spant, als een
35 zeteltje meer of minder voor deze of gene partij het verschil kan maken. En hier komen de peilingen in het verhaal. Het hele fenomeen van strategisch stemmen is alleen mogelijk
40 als er regelmatig peilingen verschijnen die aangeven hoe de partijen ervoor

staan, welke coalities mogelijk zijn, et cetera. Het is op basis van de peilingen dat kiezers aan het rekenen
45 slaan. (...)

Invloed peilingen op nieuws

Dit is echter pas het begin van het verhaal over het effect van peilingen op de verkiezingen. Zij beïnvloeden
50 namelijk niet alleen de kiezers. Ten eerste hebben de peilingen een evidente, zo niet doorslaggevende invloed op de gebeurtenissen van de campagne. (...)
55 Ten tweede hebben de peilingen grote invloed op de media. Iedereen kent wel de beelden van een lijsttrekker die wanhopig zijn best doet te vertellen welke mooie plannen en ideeën hij
60 heeft, maar enkel wordt geconfronteerd met de vraag 'wat hij gaat doen aan de tegenvallende peilingen'. Hij komt er met zijn boodschap eenvoudigweg niet door. Belangrijker
65 nog is dat de peilingen het fundament leveren voor 'het grote verhaal' van de verkiezingen, het centrale dramatische conflict dat de dagelijkse afleveringen van het verkiezingsfeuilleton met
70 elkaar verbindt en op verkiezingsdag zijn ontknoping zal krijgen. Het verhaal van 2002 was bijvoorbeeld 'De dramatische ineenstorting van Paars versus de stormachtige opkomst van
75 Fortuyn'. Het verhaal van 2003 was 'De zegetocht van de jeugdige Bos versus het falen van Zalm'. In 2006 leek het thema 'De titanenstrijd tussen Bos en Balkenende' te gaan worden,
80 maar dat verhaal werd halverwege de

rit door de nieuwste peilingen
ingehaald.
(...)
Hoeveel invloed peilingen hebben op
de Nederlandse verslaglegging, blijkt
85 uit een opmerkelijke studie van Van
Praag en Geijtenbeek over de ver-
kiezingen van 2003. Zoals gezegd was
het grote verhaal van de verkiezing
90 'De zegetocht van de jeugdige Bos
versus het falen van Zalm'. Wanneer
ontstond dat verhaal? Dat valt nauw-
keurig te identificeren. Op 3 januari
hield RTL4 het eerste grote lijst-
trekkersdebat tussen Balkenende, Bos,
95 Zalm en Marijnissen. Het was min of
meer de start van de officiële
campagne. Na afloop vonden de
commentatoren in krant en op televisie
dat Bos het heel goed had gedaan. De
100 meeste kritiek was er op Balkenende,
terwijl de meningen over Zalm en
Marijnissen minder eenduidig waren.
Al met al was er geen uitgesproken
consensus over wie het debat had
105 gewonnen en wie had verloren.

Een dag later kwam het RTL Nieuws
echter met een enquête van Intomart
onder 150 kijkers. Daaruit bleek dat
ruim 40 procent Bos 'de grote winnaar'
110 vond en ruim 53 procent Zalm 'de
grote verliezer'. Presentator Frits
Wester voegde daar nog aan toe dat
ook 39 procent van de VVD-kiezers dat
zo zag. (...)
115 De stelling dat Bos de grote winnaar
en Zalm de grote verliezer was, werd
even later door het NOS Journaal
overgenomen, onder verwijzing naar
het Intomartonderzoek. Hiermee was
120 de toon gezet. Volgens Van Praag en
Geijtenbeek heeft de snelle peiling een
doorslaggevende rol gespeeld.
'Opvallend is dat ook na de publicatie
van dit onderzoek er nagenoeg geen
125 aandacht meer was voor de
inhoudelijke onderwerpen uit het
debat. Opvallend is misschien nog
meer, dat de media klakkeloos de
resultaten van het Intomartonderzoek
130 overnamen en geen enkele journalist
hier een kritische kanttekening bij
plaatste.'

*naar: W.L. Tiemeijer, Wat 93,7 procent van de Nederlanders moet weten over
opiniepeilingen. Utrecht, 2008, Aksant, blz. 92-96.*

noot 1 Mensen springen graag op de kar van de (waarschijnlijke) winnaar. De tegenhanger hiervan is het underdog-effect: mensen stemmen uit een gevoel van medelijden op de (waarschijnlijke) verliezer.

tabel 1

**Peilingen Tweede Kamerzetels in week 3 en 4 van januari 2003
en de uitslag van Tweede Kamerverkiezingen van 2002 en van 22 januari 2003**

Partij	Zetels 2002	Peiling 2003 week 3	Peiling 2003 week 4	Zetels 2003
CDA	43	42	42	44
LPF	26	6	6	8
VVD	24	28	29	28
PvdA	23	40	43	42
GroenLinks	10	6	7	8
SP	9	16	12	9
D66	7	6	5	6
ChristenUnie	4	3	3	3
SGP	2	2	2	2
Leefbaar Nederland	2	1	1	0
Andere partij	0	0	0	0

*bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/Tweede_Kamerverkiezingen_2006_-_peilingen,
geraadpleegd op 31 maart 2009*

tabel 2

Partij	Tweede Kamer 22 / 11 / 2006		Week 37 10 / 9 / 2009		Week 39 24 / 9 / 2009	
	%	zetels	%	zetels	%	zetels
CDA	26,5	41	24,1	37	22,2	34
PvdA	21,2	33	13,6	21	13,6	21
SP	16,6	25	11,5	17	10,8	17
VVD	14,7	22	10,8	16	10,7	16
PVV/Wilders	5,9	9	14,8	23	16,0	25
GroenLinks	4,6	7	6,4	10	6,1	9
ChristenUnie	4,0	6	4,1	6	4,3	6
D66	2,0	3	10,8	16	11,7	18
SGP	1,6	2	1,7	2	1,5	2
PartijvdDieren	1,8	2	1,6	2	1,9	2
TON/Verdonk	0,0	0	0,3	0	0,6	0
Andere Partijen	1,2	0	0,3	0	0,6	0
	100%	150	100%	150	100%	150

bron: www.politiekebarometer.nl/, gedownload op 28 september 2009

Opgave 5 Sociale veiligheid ontsleuteld

Hieronder staan drie tekstfragmenten en één figuur uit het rapport *Sociale veiligheid ontsleuteld, veronderstelde en werkelijke effecten van veiligheidsbeleid*; Lonneke van Noije en Karin Wittenbrood, Rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau, juli 2008

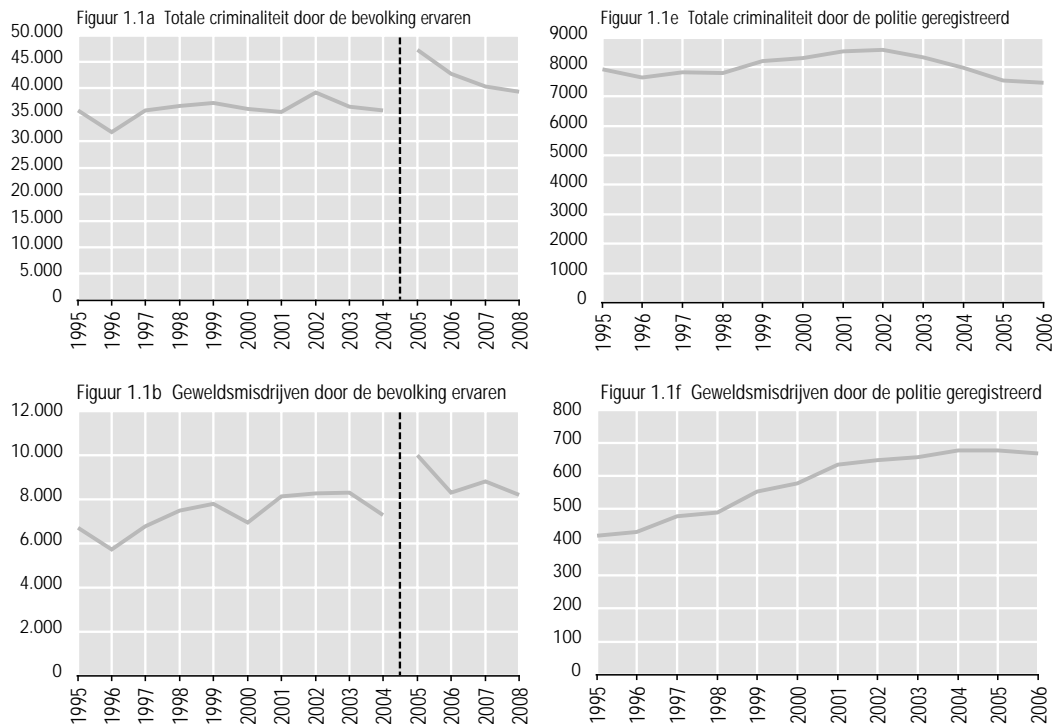
tekst 5

Voor een veiliger samenleving zet de Nederlandse overheid uiteenlopende maatregelen in, variërend van meer politie op straat, het invoeren van cameratoezicht en het aanpassen van straatverlichting tot de opvang en begeleiding van risicojongeren en het opleggen van zwaardere sancties. Waarom zet de overheid juist deze maatregelen in en in hoeverre is dit een beargumenteerde keuze? Wordt de sociale veiligheid hiermee inderdaad bevorderd?

In deze studie worden de veronderstellingen van het recente veiligheidsbeleid in kaart gebracht en geconfronteerd met empirische bevindingen over de effectiviteit van maatregelen om de criminaliteit, overlast en onveiligheidsbeleving terug te dringen. Met deze benadering kunnen beleidskeuzen in de toekomst beter worden onderbouwd. Kunnen we inderdaad verwachten dat door sneller en strenger straffen de recidive onder veroordeelden afneemt? Is het aannemelijk dat meer camera-toezicht leidt tot minder geweld?

figuur 1

Omvang van de criminaliteit per 100.000 inwoners van de bevolking, 1995-2008
(in absolute aantallen)^a

a De gegevens tot 2004 en vanaf 2005 zijn niet zonder meer vergelijkbaar, wegens de overschakeling naar de Veiligheidsmonitor rijk (VMR).

bron: SCP rapport, bladzijde 22, gegevens afkomstig van het CBS

tekst 6

Hoofdlijnen van het Veiligheidsprogramma

Rechtshandhaving

De eerste en zwaarste beleidslijn is die van de strafrechtelijke aanpak. (...)

5 Het eerste speerpunt binnen deze lijn is het wegwerken van het tekort in de strafrechtelijke keten, (...).

Door een verbeterde doorstroom in de justitiële keten kunnen twee specifieke groepen, die een tweede speerpunt vormen, de veelplegers en de

10 criminele jongeren, sneller, zekerder, zwaarder en meer op maat (of persoonsgericht) bestraft worden.

Begin 2003 zijn er prestatiecontracten afgesloten met de politie, waarin bijvoorbeeld is vastgelegd dat de politie in 2006 40.000 verdachten meer aan het OM doorstuurt dan in 2002.

20 Met het OM is vervolgens de afspraak gemaakt dat het de toegenomen instroom aan strafzaken van een adequate reactie voorziet. Tegelijkertijd is het de bedoeling dat het OM meer zaken zelf gaat afdoen,

om de druk op de rechterlijke macht te
25 verlichten. (...)

De tweede beleidslijn toezicht en handhaving

Hierin staan vooral gelegenheids-
beperkende maatregelen centraal. Het
belangrijkste speerpunt binnen deze
lijn is het door zichtbaar toezicht en
30 handhaving veiliger maken van
specifieke locaties (...). Dit zijn
plaatsen als stations, uitgaans-
gebieden, het gebied rond coffee-
shops, jeugdverzamelplaatsen,
35 enzovoort. Het gaat overwegend om
gebieden met een grote concentratie
veelplegers, met name verslaafden, of
risicjongeren. Men verwacht dat door
de versterkte controle niet alleen over-
40 tredingen en delicten worden voor-
komen of sneller worden aangepakt,
maar tegelijk ook overlast en
verloedering worden teruggedrongen.
Op verzoek van de gemeente kan het
45 rijk risicogebieden aanwijzen als
urgentiegebieden. Binnen deze
urgentiegebieden spant de overheid
zich in om wettelijke belemmeringen
weg te nemen door onorthodoxe

50 maatregelen en door toezichthouders
extra bevoegdheden te verschaffen.
Tot de onorthodoxe maatregelen
kunnen de wijziging van de privacy-
wetgeving, de identificatieplicht, het
55 preventief fouilleren en techno-
preventie gerekend worden. Een
belangrijke maatregel is ook de uit-
breiding van cameratoezicht. Onder
voorwaarden mogen de camera-
60 registraties gebruikt worden voor de
opsporing van verdachten. (...)

Derde beleidslijn: kwaliteit van de leefomgeving

De derde beleidslijn start niet vanuit de
wijze waarop men de criminaliteit wil
aanpakken (bijvoorbeeld via
65 bestraffing, resocialisatie of toezicht),
maar vanuit een veiligheidsstreven.
(...)
Deze beleidslijn richt zich dan ook niet
direct op het bestrijden van de
ernstiger vormen van criminaliteit,
70 maar op het tegengaan van overlast en
verloedering, en het vergroten van
veiligheidsgevoelens in de stad en de
eigen wijk. (...)

bron: SCP rapport, bladzijde 41-44 (ingekort)